

NVTZ MGZN: 'Radicale vernieuwing in de zorg. Dromen van een nieuwe samenleving'

Geplaatst op 20 maart 2025

Onlangs waren we bij het ledenfestival van de Nederlandse Vereniging van Toezichthouders in Zorg en welzijn (NVTZ), waar we vertelden over [ontwikkelingen](#) op het gebied van zeggenschap en toezicht binnen onze vernieuwingsbeweging. In het nieuwe nummer van het NVTZ-magazine is nu een interview te lezen over de

beweging Radicale vernieuwing. Aan het woord zijn Vera Jansweijer (coördinator Radicale vernieuwing) en Marthijn Laterveer (initiatiefnemer Radicale vernieuwing en bestuurder LOC Waardevolle zorg).

LOC Waardevolle Zorg en de beweging Radicale vernieuwing dromen van een nieuwe samenleving. Een zorgzame samenleving waarin waardevol leven voorop staat en waarbij waardevolle zorg dat leven ondersteunt. Een samenleving waar ieder mens mee kan doen en van betekenis kan zijn en waarin mensen weer eigenaarschap en zeggenschap ervaren over belangrijke aspecten van hun leven, zoals welzijn en zorg. Van deze samenleving wil LOC zelf onderdeel zijn. LOC werkt daar ook hard aan bijvoorbeeld in experimenten in actieteams, met Meet-Ups bij burgerinitiatieven en een actieprogramma zorgzame gemeenschappen. Ze werken daarbij samen met partners in zorg en welzijn.

Verzakelijking van zorg

“De zorg is verzakelijkt”, stelt Marthijn, “we zijn de afgelopen jaren zorg gaan zien als een industrieel proces, met metingen en denken vanuit processen en protocollen. Organisaties zijn een economisch model geworden, waarin groei en meer omzet de boventoon voeren. Terwijl de maatschappij wat anders vraagt! Iedereen wordt in een soort sjabloon gedrukt, ook de verzorgers. Omdat ze toevallig dezelfde opleidingen volgen, wil nog niet zeggen dat ze op dezelfde manier hulp verlenen. Ieder mens is verschillend en de zorg

draait om mensen, dat is geen product. We hebben te maken met mensen die in de driehoek patiënt/cliënt, naasten en zorgverleners met elkaar verbonden zijn. Er zou veel meer gekeken moeten worden naar welke zorg passend is bij een patiënt/cliënt en hoe de zorg wordt ervaren met elkaar. Oftewel de zorg moeten we anders en veel meer vanuit de relatie organiseren. We zien ook bij steeds meer mensen die zorg nodig hebben, dat professionals en bestuurders het anders willen.

Start van de beweging ‘Radicale vernieuwing’

Rond 2015 was er een Taskforce Landelijke Verbeterprogramma voor verpleeghuizen ‘waardigheid en trots’. “In die taskforce ging het vooral om het ophalen van goede voorbeelden en het publiek maken van slecht presterende organisaties. Terwijl bij LOC de verhalen daar niet over gingen, maar over het gevoel dat de organisatie van de zorg steeds afstandelijker en zakelijker is geworden. Toen heeft LOC toenmalig staatssecretaris Van Rijn gevraagd of wij op een aantal plekken mochten kijken hoe we de zorg kunnen organiseren vanuit de mensen die zorg nodig hebben, de naasten en zorgverleners. Hierbij is de relatie tussen mensen het uitgangspunt. Zo konden we kijken waar we verbeteringen konden doorvoeren, waar we afscheid van konden nemen, wat goed ging en wat niet, zonder nieuwe blauwdrukken te maken. Vier totaal verschillende organisaties in het land zijn destijds met de beweging Radicale vernieuwing gestart: van een start-up in Brabant, een organisatie met veel verpleeghuizen in de randstad, een instelling op het platteland tot een organisatie in een regio met steeds minder inwoners. Iedereen had een eigen aanpak gekozen om de zorg te veranderen.” Het is de start in 2016 van de beweging ‘Radicale vernieuwing’ geweest met het motto ‘van regels naar relaties’. Dat omschrijft goed waar het over gaat. LOC ondersteunt de beweging.

“Vanuit onze traditionele rol als cliëntenorganisatie zouden we eenzijdig de belangen van cliënten en cliëntenraden behartigen: het poldermodel. Maar wij hebben ervoor gekozen alle partijen die iets met zorg te maken hebben bij elkaar te brengen, zoals zorgorganisaties, het Zorginstituut Nederland, Zorgkantoren, Inspectie en ministerie VWS en NVTZ en natuurlijk ook de cliëntenraden. Met als doel de gezamenlijke droom, van regels naar relaties, te verwezenlijken. Inmiddels zijn we al bijna 9 jaar met radicale vernieuwing bezig. “De beweging is gestart in de ouderenzorg en heeft zich inmiddels verbreed naar deelnemers in de gehandicaptenzorg, langdurige ggz en jeugdzorg”, licht Marthijn toe.

Hoe werkt de beweging?

Vera schetst eerst nog wat meer context: “We zijn van een beweging in de ouderenzorg naar een brede beweging gegaan en daarmee werd het onderwerp ‘zorgzame gemeenschap’ een nog belangrijker thema voor ons. Als je kijkt vanuit de mens en de samenleving, dan denk je niet meer vanuit sectoren of labels. Ieder buurmens is een mens die iets kan en misschien ook iets heeft of markeert, maar dat is ook het leven en met elkaar kun je in een gemeenschap samen leven”, legt Vera uit. In het actieteam zorgzame gemeenschappen onderzoeken deelnemers de vraag wat is hier (in hun specifieke lokale context) nodig om zorg met elkaar te delen? En deelnemers vanuit zorgorganisaties stellen zichzelf dan ook de onderzoekende vraag: wat betekent dit voor de veranderende rol van de wat kan ik vanuit die plek voor de samenleving betekenen?

We zijn indertijd als beweging eerst begonnen met de veranderstrategie. Echter kwam vanuit de deelnemende groep heel duidelijk de wens om ook tot acties en uitproberen te komen. Dat is inmiddels het wezen van de beweging, al doende komen tot vernieuwing. Toen hebben we actieteams opgezet. "Ook het actieteam zorgzame gemeenschappen wilde niet alleen inspireren en verzamelen, maar vooral ook zelf in actie om tot die vernieuwing te komen."

Verder lezen

Het hele artikel (zie hieronder) gaat vanaf pagina 2 verder in op de actieteams, zoomt in op de betekenis van zorgzame gemeenschappen, de rol van (de raad van) toezicht, en gaat verder in op nieuwe vormen van zeggenschap en het omdenken dat daarvoor nodig is.

[Magazine-editie-3-februari-2025Downloaden](#)

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: [Zorgzame gemeenschappen](#), [Voorbij sectoren](#)